

"Hyvä on hiihtäjän hihdellä"

kirjoitti aikanaan (tarpeeton ylipyyhitään) V. V. Väinämöinen c/o Elias Lönnrot/J. L. Runeberg/Oksanen/Jaakko Juteini/Eino Leino/Ilmari Kianto/Uuno Kailas. Nuorempia en aseta ehdollekaan, koska tämä otsikko jo kymmeniä vuosia on komeilut suosituimpien aineenaiheiden kärjessä. Niin, hyvä on hiihdellä, mutta entä sen jälkeen, eikö hän vain tule mieleen Vasalan Tossun aforismi: "Ei tervettä urheilijaa".

Mietin tätä pakinaa mielituolessani kungastoolissa, kun puhelin soi. Ponnaahdin keinun voimalla pystyyn, mutta — olin mennä polvilleni. Mikään paikka ei pitänyt. Tapahtui siis hiihdon jälkeen. Lattian peitti kyllä mato, niin että sen puolesta olisin voinut tehdä vaikka pehmeän laskun. Opimme siis tästä, että hyvä hiihtäminen edellyttää hankaa hohtavaa alle, kuten runoilija niin liikuttavasti sanoo. Mutta ei puhuta kivusta ja särystä eikä ylikunnosta, sitä varthenhan on olemassa särkyypulvereita, ammekylpyjä, kuhnepuljuja ja toivottavasti myös saunoja ja ylimääräisiä patjoja.

Koska lukija jo on ehtinyt nostaa minulle hattuaan arvelen minun kuuluvan seitsemänkymmenenviiden kilometrin sankarimatkailejain kodehtittuun joukkoon, kiiruhdan ilmoittamaan, että en ole mokomaa matkaa suksin taivaltanut 4:nneen I 1938 jälkeen. Menetin kyllä tilapäisesti kuntoni terveydenhoidon alttarille Tervahiihdon yhteydessä, mutta saavutin jo vähimmän mahdollisen kilometrimäärän hiihtämisellä saman, minkä monet koko-päiväisellä hukkumisella.

Eläköön hiihtourheilu!

Meitä minimimatkan taivalta-jia ei ollut Lämsänjärven jäällä tungokseen asti, mistä kai joh-tuikin kuulemani puhe, että nyky-Oulun hiihtoharrastus (mens sana) in corpore ei ole alkuunkaan oikeassa suhteessa kaupungin väkilukuun, 80 000:een, saati kaupungin pinta-alaan. Toista se oli ennen, näin-hän sanotaan sanojien sanovan. Venttä holl, tekee kuitenkin mieli huudahtaa, kun kuulee, että päämatkalle, Tervahiihtoon eli miesten 75 km:lle lähti suk-simaan 400—500 maskuliinia. Liekö tarkkaa lukua saatavissa-kaan. Kuulkaahan ukot, karva-reuhka päästä vain, siinä sitä kuitenkin on oikeata oululaista meininkiä. Tästä huolimatta jo-ku arveli, että tervahiihto sekä isolla että pienellä kirjaimella olisi aikansa elänyt ilmiö tässä kosken ja kolmen lakeuden kaupunkikunnassa. Rohkenen olla toista mieltä, olletikin nyt, kun seitsemän ja puolen penin-kulman taivallus kiihkeimmille kantaoululaisille (mikäli nyt sel-laisia fossiileja vielä elää) voi-daan vaivatta järjestää kotikun-nan raiojen sisällä.

Kuka muistaa, kuinka moni sotien jälkeisinä 40-luvun vuosi-na jaksoi uskoa Tervahiihtoon sinä taikatempuna, joka pelas-taisi Oulun Hiihdon, jonka 50-vuotisjuhlaa uljaasti oli vietetty uljain jäähiihdoin uljaiden Oulun Hiihdon sankareiden henki-lökohtaisesti läsnä ollessa vii-meisenä rauhan talvena ennen talvisotaa. Oulun Hiihdon perin-teiden vaalijat ja päämiehet til-lasivat yltiöpäisen rohkeasti Ei-no Kärnältä, kultasepältä, ho-peisen tervaveneen täysine ho-peatynnyrilasteineen, asettivat sen syötiksi ja julistivat Oulun Hiihdon ylipitkän matkan, Ter-vahiihdon, alkavaksi. En malta syventyä sanomalehti-vuosiker-toihin, mutta väitän, että jos ei ollut monta matkaan lähtijää, ei ollut monta uskovaakaan. Lähti-jät ja ideaan uskovat olivat on-neksi kaikki kovia poikia. Komia tervavene meni komiasti poikki, ja sen vei kuin veikin, niin uskomattomalta kuin tun-tuukin, varsinaissuomalainen Pauli Immaisi. Tervahiihtoa kuitenkin jatkettiin, koska ka-demieli ei ole mikään kanta-oululainen piirre, pikemminkin tuontitavaraa, ja koska täällä aina on tunnustettu Turku ympäristöineen todelliseksi van-haksi kulttuurikehdoksi, jolle täytyy suoda myös etuoikeuk-sia. Näinhän tapahtui myös yli-opiston perustamisessa.

Oulun Tervahiihdosta on sit-ten vuosien mittaan tullut todel-linen kansanhiihto, niin että jälleen riipaisemme karvareuh-kan päästä ja pokkaamme, tällä kertaa OHS:n sekä veteraaneille että nyky-johtajille, jotka ovat jaksaneet uskoa. Toivoisin vain, että ainakin tällaisina pakkas-lumitalvina lähdöt koetettaisiin järjestää jostain täältä meren-rannalta, toreilta, turuilta, "sta-dioneilta" tai merenjäältä, ja tut-kittaisiin, eikö reittejä kaikista uusista teistä ja Merikosken ja Kaupunginojan padoista huoli-matta voitaisi ohjata kaupun-kikortteleiden läpi ja ohi samoi-hin tervansoutajien maisemiin kuin tapahtui viime sunnuntai-na.

Kiinnostus kilpahiihdantään samoinkuin kaupunkilaisten hiihtoharrastus toisaalta ovat oma tarinansa, johon joskus täy-tynee ehtiä puuttua. Kilpahiih-don — virallisen ainakin — his-toriahan on loppujen lopuksi hämmästyttävän nuorta, ja ko-vin uusi muoti on itseasiassa koko sunnuntai-hiihto sellaisena kuin me sen käsitämme, ilman muuta päämäärää (matkan tait-taminen/mettänotusten ampumi-nen) kuin sen kunnan saavutta-minen, jonka uhrina tätä kirjoi-tan.

P a n u